NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 110. 's BOSCH. ZATURDAG, 12 DECEMBER 1829.

Frankrijk.

PARIJS, 5 *December*.

Men meldt uit Toulon, dat aan den admiraal *de Rigny* aanschrijving gezonden is, om naar Frankrijk terug te keeren, ten einde het bevel over eene expeditie tegen Algiers op zich te nemen.

— In den nacht van 19 november ll. is de bliksem geslagen in het kruidmagazijn van de citadel van Navarino, in Morea. Hetzelve is gesprongen en alles in den omtrek is verwoest. Een honderdtal soldaten van de fransche artillerie en genie, die zich in de casematten bevonden, zijn daarvan het slagtoffer geworden. [illegible], zijn er 17 omgekomen en 76 gekwetst; 9 worden er nog vermist.

Nederlanden.

'S HERTOGENBOSCH, 11 *december*.

Bij koninklijk besluit, van den 4 dezer, is bepaald, dat, te rekenen van 1° januarij aanstaande, de zaken, welke tot den roomsch-katholijken eerdienst betrekking hebben, van het departement van binnenlandsche zaken zullen afgezonderd en aan eene generale directie onderworpen zijn.

— Volgens berigten uit 's Hage, zal de directie voor dezen eerdienst, te Brussel worden gevestigd. Men verzekert, dat de heer *Dotrenge*, in hoedanigheid van commissaris des Konings, het beruchte ontwerp van wet op het onderwijs zal verdedigen; de afdeelingen der tweede kamer, hebben het tweede onderzoek over de beide begrootingen bijna geëindigd; men verwacht geen nader antwoord van wege het gouvernement, en alles doet veronderstellen, dat het berigt der centrale afdeeling en vervolgens de beraadslagingen over deze ontwerpen, binnen weinige dagen zullen plaats hebben.

— De leden der oppositie zijn, te regt, verontwaardigd over het besluit, betrekkelijk de niet toelating van den heer *Brugmans*. Deze laatste is uit wederwraak tot staatsraad in buitengewonen dienst benoemd.

— De *Bredasche Courant*, sprekende over de voorstellen, welke van wege den Koning, aan den heer *de Brouckere* zouden gedaan zijn, om in het ministerie te treden, zegt, « dit zoude » geene kleine promotie zijn: *in* TIEN *jaren van* LUITENANT *der artillerie tot minister!!* » (vleijend kompliment voor die heeren). Maar de kortzigtige redacteur, toen hij dit uit zijne pen liet vloeijen, was hij vergeten, dat hij in ditzelfde nommer meldde, dat de heer *Pelechy de Lichtervelde*, thans OFFICIER bij de regtbank te Amsterdam, tot *directeur-generaal* voor de zaken van den roomsch-katholijken eerdienst is benoemd geworden. Geene geringe promotie! en echter heeft deze plaats gehad. Alles is mogelijk, alles gebeurt en wat zal nog gebeuren?

— De heer *F*..., priester in het bisdom van Orleans, die te keer overgegeven was aan de leerstelsels van de schrijvers en wijsgeeren van dezen tijd, had den katholijken godsdienst verlaten en den eerdienst der protestanten omhelsd. — Sedert twee maanden heeft hij de grondbeginsels van de hervorming nader onderzocht, en is daardoor overtuigd geworden, dat aan dezelven vaste en zekere gronden ontbreken, en dat de autoriteit van de katholijke Kerk, die boven en tegen alle aanvallen verheven en gewaarborgd is, alleen in staat was den vrede en de zekerheid aan zijn tot dien tijd onrustig gemoed en geschokte ziel te geven. — Hij heeft dadelijk verzocht, om in den schoot der moederkerk te mogen terugkeeren, en op toestemming van den bisschop van Orleans heeft hij op den 16 november ll., in handen van den pastoor van Montargis, onder de hartroerendste gevoelens, eene openbare afzwering van zijnen bevorens omhelsden wankelenden eerdienst gedaan.

— Het mandement van m^gr. den bisschop van Gent, hetwelk, onder dagteekening van den 2 dezer, in het licht gekomen is, schrijft aan de geestelijkheid van zijn bisdom voor, om, gedurende drie weken, onder de mis, zekere geboden te lezen, opdat de Hemel zich gewaardigen moge, om over hem de noodige genade uit te storten, welke vereischt wordt om den last, die hem is opgelegd, te dragen. In dit mandement heeft de prelaat zich bediend van de uitdrukkingen van dat van m^gr. den aartsbisschop van Mechelen, betreffende de openingen der seminarien, en het onderwijs, hetwelk in dezelve gegeven moet worden, welke bepalingen Z. H. Waardigheid verklaart ook voor het seminarie van Gent aan te nemen. Hij verklaart insgelijks, dat hij binnen korten tijd ook de verordeningen zal vaststellen van het *jubilé*, dat de Kerk bij gelegenheid der verheffing van Z. H. paus *Pius VIII*, viert. (*Courrier de la Meuse*)

OVER HET BESLUIT BETREFFENDE DEN HEER *BRUGMANS*.

Hoe meer wij het koninklijk besluit over het niet toelaten van den heer *Brugmans*, herlezen, destemeer vermeerdert ook onze verwondering. Wel hoe! alle beraadslagende vergaderingen, hebben het regt om de volmagten harer leden te *verifieeren*, dit regt is op eene uitdrukkelijke en duidelijke wijze opgedragen. Het art. 94 der grondwet, hetwelk luidt: *iedere kamer onderzoekt de geloofsbrieven der nieuw inkomende leden, en beslist de geschillen, welke dienaangaande mogten oprijzen* en in weerwil van de zoo algemeen aangenomene beginselen, in weerwil van den stelligen tekst der wet, schroomt men niet tot de afgevaardigden der natie te zeggen, dat zij *zonder beweegreden* en trouwloos gehandeld hebben. Hoe ver, groote God! zijn wij toch gekomen, dat men zich beschuldigingen veroorlooft, welke van die geaardheid zijn, dat het ons onmogelijk wordt aan dezelve eenen naam te geven. De uitspraak der kamer is zonder beroep, zij heeft de kracht van een gewijsde, maar wat baat dit den heer *van Maanen*? Zijn gunsteling is afgeweerd, de onafhankelijkheid der kamer heeft meer en meer zijne ijlende hartstogten geprikkeld, en in deze omstandigheid heeft hij gedaan wat hij konde; het was hem onmogelijk zich te wreken, hij heeft zijne toevlugt genomen tot smaadwoorden, en, opdat de smaad meer volledig mogt zijn, heeft hij zorg gedragen denzelven vrijwillig te doen, zonder daartoe aangevraagd te zijn! Maar hierbij bepaalt zich de verbolgenheid van den minister van justitie niet. Bij den smaad voegt hij bedreigingen; *in andere omstandigheden*, zegt hij, *zal hij andere maatregelen nemen*. Hij belooft de willekeur, en hij wil de constitutionele magt der kamers vernietigen. Wanneer deze hinderpaal uit den weg geruimd is, zal hij alles naar zijnen zin kunnen besturen, zijne droomen zullen verwezenlijkt en de bekoorlijkheden van het zuivere *absolutismus* door hem verkregen worden. Er bestaat geen voorbeeld in de vertegenwoordigende gouvernementen, dat een minister het heeft durven wagen om te *beproeven*, hetgeen de heer *van Maanen* straffeloos GEDAAN heeft. De onbeschaamdheid en de minachting zijn tot eenen ongehoorden trap gestegen. Niet enkel de kamer is beleedigd, maar de geheele natie in den persoon harer vertegenwoordigers, en, op het oogenblik, dat de griffier het besluit voorlas, op het oogenblik, dat hij deze lange lijst van smaadwoorden ontrolde, waren er zeven en negentig afgevaardigden tegenwoordig, en niemand hunner heeft het woord gevoerd, om tegen die heiligschendende krenking te protesteren; niemand hunner heeft geantwoord, dat de kamer zich door geen mensch de wet liet voorschrijven! Men weet waarlijk niet, wat men hier het meest moet bewonderen, of de onlijdbare behendigheid van de vergadering, of de onbeschaamde vermetelheid van het ministerie. *In andere omstandigheden zal men andere maatregelen nemen!* Is dit genoegzaam duidelijk? zijn de bedreigingen genoegzaam klaar? en dat alles wordt aan de staten-generaal gerigt, aan een zamengesteld ligchaam, waarvan de magt in de wet afgebakend en waarvan de onafhankelijkheid volstrekt is! Wij moeten herhalen hetgeen wij reeds gezegd hebben: eene vergadering is verloren, wanneer zij zich op dit stuk straffeloos laat krenken. Het ministerie heeft zich zoodanig ten toon gesteld, dat er geen middel meer bestaat, om zich met hetzelve te verstaan; en de zaak van het land is van de zijne geheel en al afgescheiden en alle hoop op bemiddeling is verdwenen. Het komt er thans alleen maar op aan om te weten, of de natie de voorkeur zal hebben boven den heer *van Maanen*, dan of zij moet onderdoen voor de eerzucht van eenen man, die strijdt om zich te onttrekken aan den staatkundigen dood, waarmede hij van alle kanten bedreigd wordt. Onze vertegenwoordigers konden het wel niet eens zijn ten aanzien van geschillen, welke wij, in dit oogenblik van *crisis*, bijkomende geschillen zullen noemen, maar thans randt men hun constitutioneel bestaan aan, thans verkondigt men de verkrachting der grondwet, en alle menschen, die ter goeder trouw handelen, allen, die hunne eeden eerbiedigen, moeten zich rondom eene zelfde banier vereenigen, en onze instellingen tegen de willekeur en het geweld verdedigen.

(*Courrier des Pays-Bas.*)

De *Courrier de la Meuse* behelst de volgende aanmerkingen, aan denzelven uit Antwerpen toegezonden:

Op het oogenblik, dat eene wet op het onderwijs, die het volledigste monopolie heiligt, door een ministerie in de zwijme-

ling van den willekeur verschoonden, aan de kamers wordt aangeboden, is het voorzeker niet ongepast, de daadzaken aan te duiden, welke het doel doen blijken, hetwelk de lieden, die zich van het onderwijs der nederlandsche jeugd willen meester maken, in het oog hebben; en zie hier, onder duizend anderen, eenen nieuwen trek: men heeft tot lid der commissie van toezigt voor de lage school van Antwerpen benoemd eenen heer *E. J. T. van der Wyck*, kolonnel der genie en directeur der vestingwerken te Antwerpen. De heer *van der Wyck* kan een zeer braaf man zijn, maar de heer *van der Wyck* is Hollander en protestant. Dit zijn hoedanigheden, die door de voorstanders van het monopolie vereischt worden, om aan de inwoners der zuidelijke provincien de leerstellingen van het NUT in te prenten, en om hun te doen begrijpen, dat men de zedekunde, niet enkel in den naam van J. C., maar ook van den heer *van Ewyck* moet leeren. Op deze wijze zal men zeer natuurlijk en allengskens zich beijveren, om de Belgen van hunne aloude eensgezindheid met Rome los te maken; en door het voordragen van de onfeilbaarheid der excellentien, met *portofeuilles* voorzien, zal men hun leeren, eerst om het pauselijk gezag te betwijfelen en daarna om hetzelve te loochenen.

Ziedaar, ziedaar, waartoe onze plannenmakers het brengen willen. Zij weten zeer goed, dat zij naar hunnen zin een volk zullen kunnen scheren, hetwelk krachteloos geworden zijnde, omdat het geen vertrouwen meer hebben zal, en omdat het geene vrijheid meer zal kennen, dan misschien bij naam, zich door hen, als eene kudde geduldige schapen, zal laten leiden. Het is zeker, dat het beste middel om het zoo ver te brengen, dat men alles volgens zijnen zin bestuurt, of anders gezegd, dat men *despotiek* regeert, is, dat men zich volstrekt meester van het onderwijs maakt.

De betreurenswaardige gebeurtenis betrekkelijk eenen onderwijzer, onlangs te Antwerpen voorgevallen, en waarover de dagbladen gesproken hebben, *desappointeert*, op eene zonderlinge wijze, de deelhebbers van het monopolie; want die man, welke zich onder den last van eene der zwaarste vooroordeelen bevindt, is een der troetelkinderen van die heeren, een Hollander, uit den Haag gekomen en behoorlijk voorzien van alle mogelijke certificaten van bekwaamheid en zedelijkheid......

Laat de wet op het onderwijs doorgaan, met eene meerderheid misschien van eene stem, en vele andere *Mentars*, van die soort, zullen bij ons aankomen, om onze kinderen te leeren; begrijpt gij dit, vaders en moeders?

In verschillende afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal, hebben onderscheidene leden nota's overgelegd, waarin verklaard wordt, dat zij de begrootingswetten niet kunnen aannemen, voor en aleer de voornaamste der bekende grieven zullen uit den weg geruimd zijn. Zoodanige nota's zijn in de eerste afdeelingen, door de heeren *de Secus, de Langhe* en *Fabry-Longrée*: in de tweede, door de heeren *de Brouckere, de Gerlache, Dellafaille d'Huysse, Surmont de Volsberghe, Serruys* en *Goelens*; in de vierde door den heer *d'Omalius Thierry*, in de vijfde door den heer *van den Brouck van Terbeck*, in de zesde door de heeren *le Hon* en *Fallon*, en in de zevende door de heeren *de Stassart, de Bousies, van Sasse van IJsselt* en *van den Hove* overgelegd.

NOTA, door den heer van Sasse van IJsselt, *by de tweede kamer der staten-generaal ingediend.*

De natie is te zeer verontrust, de hagchelijke staat, waarin zij zich bevindt te wezenlijk, dan dat wij ons zouden kunnen bezig houden met de behoeften van den staat en de lasten, welke aan het volk moeten opgelegd worden, voor dat de oorzaak dier verontrusting *voorloopig* uit den weg geruimd is. Dat men aan onze regtmatige eischen regt doe wedervaren; dat men het onderwijs vrij make, dat men aan de Belgen het gebruik van eene bij hen algemeen aangenomene taal late; dat men eene regtstreeksche, vrije en opregte communicatie tusschen de kamer en de hoofden der administratie daarstelle; dat men ons een ontwerp van wet aanbiede ter regeling van de middelen om art. 177 van de grondwet ten uitvoer te leggen tegen de hooge ambtenaren, die zich, in de uitoefening hunner bedieningen, aan eenige misdaad mogten hebben schuldig gemaakt; en dat men eindelijk aan alle eerdiensten en aan hen, die dezelve belijden, die bescherming vergunne, welke de grondwet aan dezelve waarborgt.

Als deze wenschen verhoord zijn, zal de rust alom herboren worden. — *Dan en dan alleen* zullen wij het volk zware belastingen kunnen opleggen, zonder de openbare rust in gevaar te stellen. — *Voor dien tyd* zoude men dezelve in bedenking brengen.

Om deze redenen meent de ondergeteekende het van zijnen pligt en in het welbegrepen belang van den troon te zijn, om de *subsidien* te weigeren, tot dat de hierboven gemelde grieven hersteld zijn.

LEOPOLD VAN SASSE VAN IJSSELT.

Door den heer *Donker Curtius* is, als lid van de 2de sectie der tweede kamer, bij gelegenheid der deliberatien over de begrootings-wetten, de volgende nota ingeleverd:

»De ondergeteekende heeft, ter gelegenheid der beoordeeling van de tienjarige begrooting van uitgaven, (in de zitting van 1828 — 1829), eene nota gevoegd bij het proces-verbaal zijner afdeeling, ten betooge, dat, overeenkomstig de grondwet, aan de leeraren van de hervormde en andere eerdiensten verhooging van traktement behoorde te worden gegeven.

»De regering heeft bij haar antwoord het doel van dat betoog, hetgeen door velen was ondersteund, toegejuicht; en het scheen mij toe, dat men verwachten mogt, dat dienvolgens reeds aanvankelijk op het eenjarige budget van 1830 eene verhooging bij dien post zou worden gevonden.

»Intusschen heeft dit niet verder plaats, dan voor eene som van *f* 4000,00 in het geheel, zonder dat de onaannemelijkheid van het gedane betoog zelfs is beweerd, veel min aangetoond.

»Het is waar: sommigen hebben daartegen beweerd, of beweren nog buitendien, dat ook de roomsch-katholijke priesters te laag bezoldigd zijn, zelfs in vergelijking met de hervormden en anderen.

»Edoch, indien dit hier of daar het geval mogt zijn, zoo zou hieruit alleen volgen, dat ook de regtvaardigheid te hunnen aanzien verhooging gebood, en niemand behoort zich dan daartegen te verzetten, hoeveel er dan ook reeds gedaan zij, om bij de vestiging van bisschoppelijke zetels als anderzins, tot opluistering en instandhouding der katholijke Kerk, 'slands schatkist te bezwaren.

»Maar zij, die beweren, dat er proportioneel naar de bevolking, meer voor de protestanten dan voor de katholijken wordt verstrekt, bedriegen zich, en het tegendeel is door cijfers aan te wijzen.

»Doch, al ware dit zoo, zoo zou het niets afdoen, daar hier geene eigenlijk volstrekte proportie te pas komt, maar alles *relatif* is, naarmate van elks wezenlijke behoeften.

»Bovendien behoort men, naar het respective standpunt der leeraren der beide verschillende kerkgenootschappen, beide niet op eene lijn te stellen.

»Want *eensdeels* kan de behoefte voor eenen katholijken priester geringer zijn, dan voor eenen hervormden leeraar, daar de eerste, naar de voorschriften zijner religie, geisoleerd op zich zelve, een *cælibatair* leven moet leiden; de andere daarentegen in het maatschappelijke leven, naar zijnen stand met andere standen is vermengd, en de betrekkingen van *man* en *vader* des huisgezins, even als elk ander staatsburger te vervullen heeft, hetgeen hem dubbel in de lasten doet dragen.

»*Ten anderen*, profiteren de katholijke priesters van een zoogenaamd *casuel*, verbonden aan hunne ambtsverrigtingen, hetgeen althans in groote volkrijke plaatsen een aanzienlijk *emolument* verschaft.

»Op deze en de reeds te voren ontwikkelde gronden, dringt de ondergeteekende aan, op eene verhooging van den post voor de *hervormde* en *andere* eerdiensten, zonder zich, indien (even als omtrent de protestanten is aangewezen) wordt aangetoond dat hier of daar katholijke priesters te gering zijn bezoldigd, tegen de verhooging daarvan te verzetten.

»*Donker Curtius.*»

Voornoemde heer heeft zich dus willen gelijk blijven; in het voorjaar is door zijn edelmogende, bij de raadpleging over de tienjarige begrooting, eene dergelijke nota overgegeven. — Wij willen gaarne hulde doen aan den ijver en de pogingen, die door den heer *Donker Curtius* worden in het werk gesteld, om de belangen van zijnen eerdienst te bevorderen; dan wij hadden liever gezien, daar hij niet als *protestant*, maar als afgevaardigde uit de provincie Holland in de tweede kamer zitting heeft, dat hij de belangen van al de geestelijken op eene gelijke wijze had voorgestaan. Hij zou in dat geval, niet bij uitsluiting eene vermeerdering van traktementen alleen voor de leeraren der protestantsche Kerk hebben voorgedragen.

Het is zijn edelmogende immers bekend, ten minste het behoorde hem bekend te wezen, dat de eerdienst der protestanten bijna het dubbel aan 'srijks kasse kost, van die der roomsch-katholijken, en het is dus eene grove onwaarheid, wanneer door hem, tot staving van zijn voorgeven, gezegd wordt, *dat diegenen zich bedriegen, die beweren, dat er proportioneel naar de bevolking meer voor de protestanten dan voor de katholyken wordt verstrekt, hetgeen door cyfers zoude zyn aan te wyzen*. En om dit overtuigend aan te toonen, zullen wij voor geene cijfers schroomen, en in het kort de berekening herhalen, die door ons in nommer 3 van ons dagblad is medegedeeld.

Wij hebben alstoen omstandig aangetoond, dat voor de kosten van de eerdiensten op de begrooting was voorgedragen, als: voor

4,605,000	roomsch-katholijken	*f* 2,461,063.00
1,410,000	gereformeerden . . -	1,304,735.00
65,000	lutheranen . . . -	37,790.00
34,000	mennoniten . . . -	9,400.00
4,500	remonstranten . . -	21,500.00
5,000	jansenisten . . . -	4,300.00
42,000	israëliten . . . . -	13,500.00
1,354	kleine kerk-gemeenten-	00.00
6,166,854	te zamen	*f* 3,852,288.00

Welke kosten, omgeslagen zijnde over het getal der zielen, zoo blijkt, dat voor elke ziel, en dus proportioneel, uit 'srijks kasse, voor de kosten van den eerdienst betaald worden, als: voor de

roomsch-katholijken	f $0-53^{44}$	cents
gereformeerden	- $0-92^{53}$	»
lutheranen	- $0-58^{14}$	»
mennoniten	- $0-27^{64}$	»
remonstranten	- $4-77^{77}$	»
jansenisten	- 0-86	»
israëliten	- $0-32^{14}$	»

Daarbij zij op te merken, dat bij de nader ingezondene en nu in overweging zijnde begrootings-wetten f 250,000.00 minder voor de kosten van den R. K. eerdienst zijn voorgedragen, zoodat de uitgaven voor elke R. K. ziel maar zullen bedragen $48^{\cdot 3}$ cents en onder deze uitgaven zijn begrepen die aanzienlijke kosten, waarover de heer *Donker Curtius* in het voorjaar zoo eenen hoogen ophef maakte, welke de daarstelling van bisschoppen met hunne kapittels zullen bedragen.

De heer *Donker Curtius* had reeds in het voorjaar te kennen gegeven, dat naar zijne gevoelens de R. K. geestelijken ruim genoeg bezoldigd werden, en het was hem evenwel bekend, dat op de tienjarige begrooting, welke nog gevolgd wordt, voor den R. K. eerdienst slechts eene somme van f 1,826,859.58 is toegestaan, en alzoo ruim 400,000 gulden minder als nu wordt voorgedragen, en dus nog geen 40 cents per ziel.

Daarenboven kan het, uit de memorie van beantwoording der processen-verbalen van de afdeelingen van de tweede kamer, als ook uit de overgelegde rekeningen, blijken, dat de toegestane kosten voor de onroomschen jaarlijks zijn uitgegeven, en dat van die welke voor den R. K. eerdienst waren bestemd, in 's rijks kasse zijn gebleven, als: over het jaar

1820	de somma van	f 232,697.69
1821	. . . . .	- 357,070.64
1822	. . . . .	- 510,747.05½
1823	. . . . .	- 391,688.12½
1824	. . . . .	- 409,007.45
1825	. . . . .	- 187,715.56½
1826	. . . . .	- 112,038.86½

en zulks ofschoon zoo een aantal gegronde verzoeken, om subsidien en onderstand door roomsch-katholijke gemeenten gedaan zijn, waaromtrent waarschijnlijk de heer mr. *Piet van Ghert* eenige nadere inlichtingen zou kunnen geven.

Dat na de uitvoering van het concordaat en de geregelde bezoldiging van de R. K. geestelijken, de kosten daarvan, in vergelijking van die voor de hervormden, niet overdreven zullen wezen, zal al dadelijk blijken.

Op de tienjarige begrooting is voorgedragen voor jaarwedden en kosten van den bisschop, van de vikarissen-generaal, die der kanunniken, van den directeur en de professoren in de seminarien, voor de beursen en het onderhoud van het bisschoppelijk paleis te 's Bosch . . . . f 28,850.00

Voor de tractementen der pastoors en verdere geestelijken in de provincie Noord-Braband . . - 134,000.00

Te zamen . . f 162,850.00

En zulks voor ongeveer 292,000 roomsch-katholijken, terwijl de kosten voor het bisdom te 's Bosch ook voor de provincien Gelderland en Zeeland strekken.

En alleen voor de tractementen van 98 leeraren en ongeveer 36,000 gereformeerden, wordt eene som van f 89,521.26 op de begrooting gebragt, waarbij nog niet gerekend zijn de kosten van de kerkbesturen, noch de kinder- en akademiegelden, zoodat de protestanten, vooral in deze provincie, zich ook ten dezen opzigte niet te beklagen hebben.

En wat al verder het gestelde door den heer *Donker Curtius* aangaat, dat de behoeften van de R. K. priesters veel minder zouden wezen, dan die der hervormde leeraren, omdat de eerste een *coelibatair* leven moeten leiden, en daarenboven nog een zoogenaamd *casuel* genieten, zullen wij kort in de beantwoording kunnen wezen.

Het is ons onbekend, dat bij eene administratie de tractementen geregeld worden naar den stand der huishoudingen, want dan zou de ongetrouwde op een verminderd tarief moeten worden betaald; de tractementen worden overal voor de personele diensten geregeld, en niet naar den nasleep der beambten; de protestanten hebben bij uitsluiting het voordeel, dat aan hunne leeraren kindergelden worden toegekend. — Vele predikanten leiden ook een *coelibatair* leven en genieten evenwel dezelfde bezoldiging, en diegenen, welke zich in het huwelijk begeven, zijn door hunnen stand in de gelegenheid een grooter fortuin te doen, dan zich anders voor hen wel zou aanbieden.

Dat de R. K. priesters een *casuel* genieten, is vooral in de noordelijke provincien noodzakelijk, want waarvan zouden zij anders leven, daar zij geene bezoldiging uit 's rijks kasse genieten? — De protestantsche predikanten, vooral in de steden, blijven daar ook niet van verstoken; en de R. K. geestelijken hebben zulks des te meer noodig, daar zij in persoon alle zieken en stervenden, tot van de geringste klasse, moeten bezoeken en bedienen, wanneer hunne beurs steeds moet openstaan, terwijl de nood alsdan het dringendst is, en de predikanten laten die zorg aan anderen over.

En eindelijk, wanneer men de berekening der kosten van den eerdienst over het aantal zielen maakt, dan behoort men tevens op te merken, dat naar de inrigting der onderscheidene eerdiensten voor de bediening van een gelijk aantal zielen, 2 a 3 R. K. priesters tegen eenen protestantschen predikant benoodigd zijn; alsmede, dat in de noordelijke provincien en vooral in Gelderland, Overijssel, Groningen, Vriesland en Drenthe de protestantsche predikanten in het bezit gebleven zijn der aanzienlijke, van de roomsch-katholijken afkomstige, pastorij-goederen.

Wij benijden aan de protestanten de geldelijke voordeelen niet, die bij hen worden genoten, maar wij hebben dit vertoog alleen gegeven, om de partijdigheid van den heer *Donker Curtius*, alsmede de ongegrondheid van zijne voorgevens aan te toonen, en om te doen zien, de regtvaardigheid der klagten, die door de roomsch katholijken in hunne verzoekschriften gedaan worden.

VERZOEKSCHRIFTEN.

Te Uden is eene petitie, ter wegneming der nationale grieven, in omloop: niet slechts partikuliere ingezetenen, niet de heffe des volks, maar de heer burgemeester, de assessoren, de leden van het gemeentebestuur, de roomsch-katholijke geestelijkheid zullen het hunnen pligt achten om, door tusschenkomst der tweede kamer, van onzen regtvaardigen Koning te verzoeken, de onbeperkte vrijheid van onderwijs en eene wet omtrent hetzelve, gegrond op meer milde grondbeginselen dan die, welke vervat zijn in de voorgedragene conceptwet van 26 november jl. Voorts de volledige en spoedige uitvoering van het concordaat, en wel bepaaldelijk het vervullen van den bisschoppelijken zetel te 's Bosch; — gelijke bedeeling van ambten, zonder onderscheid van godsdienst; evenredige bezoldiging der geestelijkheid van onderscheidene godsdiensten; of wel, dat iedere secte de zijne bezoldige; — afschaffing van belastingen op het gemaal en geslagt; verantwoordelijkheid der ministers; — organisatie der regterlijke magt, enz.

— Te Prinsenhage wordt het verzoekschrift tot herstel der nationale grieven met geestdrift geteekend; binnen weinige uren prijkte hetzelve met meer dan 200 teekenaren; onder de teekenaren bevinden zich de 2 assessoren, de leden van den gemeenteraad, de geestelijkheid en de aanzienlijkste ingezetenen.

— Ook te Zeeland, bij Grave, gaat men zich onledig houden met een verzoekschrift aan de tweede kamer der staten-generaal in te dienen, tot herstel der volgende grieven, als: 1°. vrijheid van onderwijs, 2°. uitvoering van het concordaat, 3°. afschaffing van het gemaal, en 4°. vooral intrekking der besluiten tegen het bestaan der kloosters, in ons land nog aanwezig.

— Te Vught en Oosterwijk is men insgelijks hiermede bezig.

— Het verzoekschrift van Oss zal met 370, dat van Veghel met 338, van Oosterhout met 364, van Berlicum met 121, van Boxtel met 153, van Liempde met 92, Gemonde 59, Esch 30 en Rucphen, bij Breda, met 215 teekenaren, aan de tweede kamer der staten-generaal opgezonden worden. — In al deze gemeenten hebben de leden van het plaatselijk bestuur, de geestelijken en de meest gegoede ingezetenen geteekend; zelfs te Berlicum heeft de burgemeester, de twee assessoren, al de leden van den gemeenteraad en de geestelijken, geen enkele uitgezonderd, hunne namen op hetzelve gesteld, en verder alle hoofden der huisgezinnen.

— Wij vernemen, dat al de katholijke geestelijken van Leyden, ten getalle van 14 of 15, den tijd rijp hebben geoordeeld, om ook de vrijheid van het onderwijs te vragen; zich voornamenlijk grondende op het misbruik, dat vele schoolonderwijzers maken van godsdienstige onderwerpen in hunne scholen behandelen op eene wijze, die kwetsend is voor de leer en de godsdienstige gebruiken der katholijke Kerk, en waartoe vele schoolboekjes aanleiding geven; een misbruik, waartegen zij meenen te moeten waken. Daar vroeger aangewende middelen ontoereikend geweest zijn, hebben zij zich thans gewend met verzoekschriften aan zijne Majesteit en aan de leden der tweede kamer van de staten-generaal, waarbij zij ook hun verlangen voor de geheele uitvoering van het *concordaat* hebben te kennen gegeven.

(In ons volgend nommer zullen wij de petitie door de R. K. geestelijkheid van Amsterdam ingediend, mededeelen.)

4de *BULLETIN omtrent de* PETITIE *van den* Baron DU TOUR.

9 December 1829, des avonds ten tien ure.

Proh dolor! Pleng eenen stortregen van tranen! Laat er geen enkel haar op uw hoofd blijven! Er is een verschrikkelijk ongeval aan de PETITIE overkomen. *Zy is dood, zy leeft niet meer!* De JONKVROUWE *Baronnesse*, heden avond, bij gebrek aan olie en katoen, in den donkeren zittende, terwijl hare edele *ernstfeste*, genadige gemaal, in diepe gepeinzen over een proces, in de maan lag weggezonken, heeft het ongeluk gehad de petitie onder hare *edele* vingers te krijgen, en, zie! in een oogenblik was dezelve verscheurd en in *chiffons* tot het maken van *papillotes* in hare *crinière* verplaatst: zoo is de baronnesse met de petitie van haren baron tot de *orde van den avond* overgegaan; zoo is CARTHAGO verdelgd! Zoo worden de *edelste* plannen verijdeld! Van zoo luttel iets hangt het heil van het vaderland af! Zoo worden *de wysheid en de onvermoeide zorgen voor het geluk der onderdanen* dikwerf door de enkele *caprice*, of den eigenzin van eenen hoveling of minister te leur gesteld! Met dit al zit de petitie nu in de krullen van mevrouw de BARONNESSE. Dat zij daar ruste in vrede! Zij kon tot niets beters bestemd worden.

DRUKFEILEN, in ons vorig nommer ingeslopen.

Bl. 2, kol. 2, reg. 57, staat: *overal*, lees: *evenwel*.

Bl. 3, kol. 1, reg. 49, staat: *al de katholyke* lees: *de talryke*.

Op dezelfde blz. en kolom, reg. 1 en 2 van onder, staat: *Waalwyk* lees: *Waalrey*.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

*** Bij *P. J. BREPOLS*, te *Turnhout*, is van de pers gekomen en door de boekhandelaars VAN GULICK en HERMANS te *Breda*, alom verzonden: REDEVOERINGEN en LETTERKUNDIGE STUKKEN, door J. J. FONTIER, kandidaat in de wijsbegeerte en letteren, rector der latijnsche scholen te *Turnhout*, thans benoemd bij de latijnsche scholen te *Breda*. Gr. 8° a *f* 1-00.

By bovengemelde boekhandelaars is mede voorhanden:

I. Almanak voor Roomsch-Katholijken. 80 Cts.
II ——— — ——— 6 Cts.
III Verzameling van Zedelijke Verhalen. 8 Stukjes. *f* 1-00.

*** *G. COHEN*, op den *Ganzenheuvel*, te *Nymegen*, heeft zijne LEESBIBLIOTHEEK met de beste en nieuwste werken in de Hollandsche, Fransche en Hoogduitsche Talen vermeerderd, waarvan de Lijst à 5 en de geheele Catalogus voor 40 cents te bekomen is. Koopt en verkoopt oude boeken in de meeste talen, als ook scheurpapier.

BEKENDMAKINGEN.

*** *HENDRIK ANTONIJ BIJVOET*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, zal, als daartoe regterlijk benoemd, voor zijne principalen publiek en voor alle man, ten koffijhuize, bewoond wordende bij JAN VAN DUUREN, staande aan de *Pensmarkt* te *'s Bosch*, op donderdag den 17 December 1829, des avonds ten 6 ure provisioneel, en veertien dagen daarna, dus op donderdag den 31 december daaraanvolgende, ter plaatse en ure voorschreven, finaal verkoopen:

I. KOOP.

Eene kapitale zeer wel gelegen en goed doortimmerde KOOPMANS-HUIZINGE en ERVE, OPEN PLAATS en TUINTJE, gequoteerd H, n° 206, V. H., 155, staande en gelegen te *'s Hertogenbosch*, in de *Vughterstraat*, op den hoek van de *St. Joriststraat*.

II. KOOP.

De helft in 3 buinders 46 roeden HOOILAND, gelegen onder *Empel*, genaamd *Splintere-Veer-Kamp*, gelegen in de polder onder *Empel*.

III. KOOP.

Omtrent 40 roeden HOOILAND, gelegen in den polder onder *Empel*, in de *Berbers-Kosterslaren*.

IV. KOOP.

De helft in 1 buinder 98 roeden HOOILAND, genaamd *Germalen-Kamp*, gelegen in den polder onder *Empel*.

V. KOOP.

De helft in 3 buinders 30 roeden HOOILAND, gelegen in den polder onder *Empel*, in de *Korte Beemden*, genaamd de *Riet-Kamp*.

VI. KOOP.

1 Buinder 98 roeden HOOILAND, gelegen in den polder onder *Empel*, in de *Berbers-Kosterslaren*.

Alle welke goederen bij gedrukte billetten breeder zijn omschreven.

Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van den Notaris H. A. BIJVOET voornoemd.

ZEGT HET VOORT.

*** *J. S. WIJNBERGEN*, openbaar Nederduitsch Schoolhouder te *Helmond*, provincie *Noord-Braband*, thans in staat gesteld, door eenen zeer bekwamen medehelper gekregen te hebben, om eenige KOSTKINDEREN te kunnen houden, zoo verzoekt bovengenoemde Onderwijzer aan alle R. K. Ouders of Voogden die hunne kinderen of *pupillen* naar buiten ter school zouden willen zenden, dezelve aan genoemden Schoolhouder te willen toevertrouwen; kunnende, wat de vorming tot deugd, beschaving en nuttige leden der maatschappij betreft, ook gerust staat maken op eene goede en zedige opvoeding van het Godsdienstige. Voorts zal er een *grondig* ONDERWIJS gegeven worden, zoo wel in het LEZEN, SCHRIJVEN als SPREKEN, in de NEDERDUITSCHE, HOOGDUITSCHE en FRANSCHE TALEN, alsmede ook zoo in de Oude als Nieuwe REKENKUNST, de Beginselen der STELen MEETKUNST, de AARDRIJKS- en NATUURKUNDE, de VADERLANDSCHE en ALGEMEENE GESCHIEDENIS, het ITALIAANSCH- of KOOPMANS-BOEKHOUDEN, en hetgeen verder tot eene beschaafde OPVOEDING behoort. Voor alle deze Onderrigtingen, met Kost, Inwoning, mits een Bed met zijn Toebehooren mede brengende, bewasschen, enz., betaalt men slechts honderd en vijf en twintig gulden, in het jaar voor ieder kind; edoch, wanneer men niet verkiest een bed mede te brengen, dan betaalt men daarenboven vijf en twintig gulden.

Overigens kan men verdere inligting bekomen bij bovengenoemden Onderwijzer. —

*** De ondergeteekende HOF-GEZIGTKUNDIGE van het hof van *Saksen*, enz., alhier aangekomen, heeft de eer, daarvan het geacht publiek kennis te geven; hij zal alhier te spreken zijn bij den heer J. CHEVALIER, in den *Gouden Leeuw*, den 13 dezer.

'S BOSCH,
11 *December* 1829.

BERNARD.

De prijzen der granen alhier, van donderdag 10 december zijn geweest:

Rogge,	*het nederlandsch mud,*	*f* 5-10 à 4-80.
Boekweit,		« 4-50 à 3-66.
Haver,		« 2-66 à 1-76.
Garst,		« 3-33 à 0-00.
Het nederlandsch pond boter.		« 0-72 à 0-62.

De drie nederlandsche ponden roggebrood 27 cents.

De prijzen der granen, te Eindhoven, van woensdag 9 December, zijn geweest:

Tarwe,	*het nederlandsch mud,*	*f* 00- à 00-00.
Rogge,		« 4-86
Boekweit,		« 4-25 à 0-00.
Haver,		« 2-80 à 2-56.
Het nederlandsch pond boter.		« 0-60 à « 54.

De vier nederlandsche ponden roggebrood 25 cents.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

AMSTERDAM, 8 DECEMBER.

				Gebl.
Nederlanden.				
Werkelijke Schuld.	à 2 1/2	pCt.	59 1/4 - 60	59 11/16
Uitgestelde dito			1 1/16 - 1 3/16	1 1/16
Kansbiljetten.		*f*	24 - 1/2	23 5/8
Stellen van uitgelote dito.			-	
Amortisatie-Syndikaat	4 1/2	pCt.	100 - 1/2	100 1/4
Domein Losrenten	2 1/2	«	98 - 1/2	98 1/4
Handel-Maatschappij.	4 1/2	«	87 - 1/4	87 1/8
Frankryk.				
Inschrijving op het Grootboek.	3	«	84 1/2 - 86	85 1/8
Certifikaten van dito.	«	«	78 1/2 - 79	78 3/4
Rusland.				
Bij *Hope* en C°.	5	«	103 1/4 - 3/4	103 5/8
Negociatie 1828.	5	«	103 1/4 - 3/4	103 1/2
Inschrijving op het Grootboek.	6	«	66 1/2 - 67	66 13/16
Certifikaten van dito.	«	«	66 3/4 - 67 1/2	67 1/4
Cert. dito Hamburg Admin.	5	«	98 1/4 - 99	98 3/8
Dito te Londen genegocieerd	«	«	99 1/2 - 100 1/4	101
Pruissen.				
In Londen genegocieerd.	«	«	111 1/2 - 112 1/2	
Idem 2de Ligting	«	«	111 1/2 - 112 1/2	
Spanje.				
Neg. bij *Hope* en C°	5 1/2	«	30 1/4 - 31	30 3/8
Te Parijs en Londen gedomd	5	«	9 1/2 - 10	9 11/16
Renten perpetuel	«	«	55 3/4 - 56 1/4	56 1/8
Coupons		*f*	9 - 11	
Polen.				
Loten		*f*	97 - 99	
Weenen.				
Bank.	5	pCt.	100 3/4 - 101 1/4	101
Dito.	4	«	89 - 1/2	89 1/4
Certifikaten.	2 1/2	«	59 3/4 - 60 1/4	60
Metaliek.	5	«	99 1/4 - 3/4	99 1/2
Dito te Londen genegocieerd.	«	«	98 3/4 - 99 3/4	99 1/2
Dito.	2 1/2	«	55 3/4 - 56	55 3/4
Bank-Aktien	3	«	1490 - 1500	1489
Aandeelen *f* 100 bij *Rotschild*.		«	211 - 214	213
Dito « 250 dito	4	«	398 - 400	399
Napels.				
Cert. bij *Landiser* en *Bonder*.	«	«	-	
Dito Napelsche Adm.	«	«	87 1/2 - 88	87 13/16
Dito te Londen genegocieerd	«	«	97 3/4 - 98 3/4	98 1/4
Denemarken.				
Negociatie in Londen.	«	«	74 3/4 - 75 1/4	75
Engeland.				
Geconsolideerde.	»	«	94 3/4 - 95 3/4	93 1/8

Te 's BOSCH, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, H, n° 20.